

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
2905-05

meddelad i Stockholm den 10 januari 2008

KLAGANDE

AA

MOTPART

Försäkringskassan, 103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Göteborg dom den 8 april 2005 i mål nr 4128-04
(bilaga)

SAKEN

Föräldrapenning

YRKANDEN M.M.

AA yrkar föräldrapenning för tiden den 21-28 december 2001. Han anför bl.a. följande. Han arbetade vid Lunds universitet som forskare på postdoktoral nivå den 1 maj 2000-den 3 maj 2003. Han bodde tillsammans med sin hustru och son i Lund. För perioden den 4 maj 2001-den 3 maj 2003 uppbar han ett Marie Curie-stipendium finansierat av EU. Även om det kallades stipendium var det fråga om en vanlig anställning. Han hade ett normalt anställningskontrakt med Lunds universitet och han betalade skatt på sin inkomst.

Dok.Id 45341

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 67600
Telefax
08-561 67820

Försäkringskassan medger bifall till överklagandet endast på så sätt att kassan tillstyrker att AA förklaras berättigad till föräldrapenning från den bosättningsbaserade försäkringen. Försäkringskassan anför följande. Kassan delar kammarrättens bedömning att AA inte är berättigad till andra arbetsbaserade socialförsäkringsförmåner än de som anges i 3 kap. 13 § socialförsäkringslagen (1999:799), SofL. Han är alltså inte berättigad till föräldrapenning från den arbetsbaserade försäkringen. – Såvitt framgår av utredningen i ärendet har AA doktorerat. Enligt 2 kap. 5 § andra stycket SofL skall den som kommer till Sverige för att studera inte anses bosatt här, med undantag för den som har utbildningsbidrag för doktorander. Av förarbetena till bestämmelsen går det att utläsa att lagrummet bör tolkas så att det inte avser personer som avlagt examen på forskarnivå, jfr 1 kap. 9 a och 12 §§ högskolelagen (1992:1434). Vad som sägs i 2 kap. 5 § andra stycket SofL är därför inte tillämpligt på AA. Med hänsyn härtill och eftersom han uppfyllt förutsättningarna i 2 kap. 1 § andra stycket SofL för att anses bosatt här är han berättigad till föräldrapenning från den bosättningsbaserade försäkringen.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Föräldraförsäkringen utgör en del av socialförsäkringen. Vem som omfattas av socialförsäkringen regleras i SofL. Enligt 1 kap. 1 § grundas rätten till ersättning på bosättning eller förvärvsarbete i Sverige om inte något annat särskilt anges. Enligt 2 kap. 1 § första stycket skall vid tillämpning av lagen en person anses vara bosatt i Sverige om han eller hon har sitt egentliga hemvist här i landet. Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under en längre tid än ett år skall, enligt andra stycket, anses vara bosatt här, om inte synnerliga skäl talar mot det. För bl.a. studerande gäller särskilda bestämmelser. Enligt 2 kap. 5 § skall således den som kommer till Sverige för att studera inte anses vara bosatt här. Detta gäller dock inte den som har utbildningsbidrag för doktorander.

Med arbete i Sverige avses enligt 2 kap. 7 § SofL vid tillämpningen av lagen förvärvsarbete i verksamhet här i landet.

Enligt 4 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring utges föräldrapenning med ett belopp som motsvarar föräldrarnas sjukpenning eller med ett lägre belopp. Under den tid som är aktuell i målet

benämndes föräldrapenning på den lägre nivån föräldrapenning på garantinivå.

I 3 kap. SofL regleras vilka försäkringar som är bosättningsbaserade och vilka som är arbetsbaserade. Enligt 3 kap. 1 § 2 SofL, i tillämplig lydelse, var den som var bosatt i Sverige försäkrad för föräldrapenning på garantinivå. För att någon skulle ha rätt till föräldrapenning över garantinivå krävdes enligt 3 kap. 4 § SofL att han eller hon arbetade i Sverige.

I kapitlets avsnitt om den arbetsbaserade försäkringen finns föreskrifter som gäller speciella försäkringssituationer. Bland dessa finns i 3 kap. 13 § 9 en regel som föreskriver att den som uppbär ett Marie Curie-stipendium är försäkrad för vissa angivna pensionsförmåner.

Marie Curie-stipendier är forskarstipendier som utgår som ett led i EU:s stöd till forskning och utveckling. De ingår bland åtgärderna i de olika ramprogrammen för unionens verksamhet inom området forskning m.m. Det s.k. individuella Marie Curie-stipendium som AA uppbär omfattades av det femte ramprogrammet, som gällde för tiden 1998-2002, och av rådets beslut 1999/173/EG av den 25 januari 1999. Av bilaga III till beslutet framgår att kommissionen betalar ut stipendiet till värdinstitutionen, i detta fall Lunds universitet. Där anges också att värdinstitutionen skall sörja för att stipendiaten omfattas av landets sociala trygghetssystem eller får ett jämförbart skydd. Förhållandet mellan AA och Lunds universitet reglerades i ett avtal den 10 maj 2001. Till kassan uppgav universitetet i januari 2002 att stipendiebeloppet var 34 270 kr i månaden.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Målet gäller i första hand frågan om AA i sin egenskap av Marie Curie-stipendiat i Sverige omfattas av den arbetsbaserade socialförsäkringen och därmed har rätt till föräldrapenning som motsvarar hans sjukpenning.

Avgörande för bedömningen av om AA utförde förvärvsarbete är vilka villkor som faktiskt gällde för hans verksamhet. Att det i SofL:s regler om speciella försäkringssituationer finns en föreskrift om inverkan av Marie Curie-stipendier på stipendiatens pensionsrätt påverkar inte den bedömningen.

Av handlingarna i målet framgår att AA uppbar ersättning av samma storlek och var verksam på samma villkor som andra forskare på motsvarande nivå samt att han hade samma skyldigheter gentemot universitetet som andra forskare. Detta innebär att han måste anses ha utfört förvärvsarbete i den mening som avses i 2 kap. 7 § SofL under den i målet aktuella perioden. Han har därmed rätt till föräldrapenning från den arbetsbaserade försäkringen för tiden den 21-28 december 2001.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att AA har rätt till föräldrapenning från den arbetsbaserade socialförsäkringen för tiden den 21-28 december 2001.

Kjerstin Nordborg

Carina Stävberg

Anna-Karin Lundin

Carl Gustav Fernlund

Henrik Jermsten

Anna-Karin Hoffstedt
Regeringsrättssekreterare

Avd I
Föredraget 2007-11-28

Målet har föredragits av regeringsrättssekreteraren Susanne Ericson